

پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراثشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) ^۱

غزاله محمدحسینی^۱، جعفر محرمی^۲

چکیده

هدف: هدف از این پژوهش پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراثشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) بود. روش پژوهش، کمی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰۰ به تعداد ۳۲۰۰۰ بر اساس گزارش روابط عمومی دانشگاه بودند که تعداد ۳۸۵ نفر از آنان با استفاده از فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و به پرسشنامه اعتیاد شبکه‌های اجتماعی مجازی خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵)، پرسشنامه شخصیت عاملی زاگرمین-کلمن (۲۰۰۲)، مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی هویت و فلت (۱۹۹۱) و مقیاس دشوای در تنظیم هیجان گراتز و رومر (۲۰۰۴) پاسخ دادند. یافته‌ها: داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره تحلیل شد. نتیجه‌گیری: بین شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراثشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز آشکار کرد که ۵۷/۴ درصد واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به وسیله شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراثشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) تبیین می‌شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراثشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) نقش مهمی در پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دانشجویان دارند.

واژگان کلیدی: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، شخصیت پنج عاملی جایگزین، کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی.

دریافت مقاله: ۰۰/۰۲/۱۶؛ تصویب نهایی: ۰۰/۰۵/۱۴.

۱. کارشناس ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران.

۲. دکتری تخصصی روان‌شناسی، استادیار گروه روان‌شناسی واحد تهران شمال، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول). نشانی:

تهران؛ خیابان بزرگمهر، کوی اسکو، پلاک ۱۵. نمابر: ۰۲۱۸۴۲۲۲۵۵۵ / Email: Dr.moharami@iau-tmb.ac.ir

الف) مقدمه

امروزه در عصر اطلاعات، رایانه‌ها و اینترنت در تمامی بخشهای زندگی افراد وارد شده است. اینترنت به تدریج قسمت زیادی از زندگی روزانه افراد، به خصوص جوانان را اشغال می‌کند (چی^۱ و همکاران، ۲۰۲۰) و دسترسی افراد به شبکه‌های اجتماعی مجازی مبتنی بر موبایل^۲ مانند فیسبوک، توئیتر، تلگرام و ایستاگرام^۳ (فرنچی^۴ و همکاران، ۲۰۲۰) را تسهیل کرده و باعث می‌شود افراد به واسطه استفاده از آن، با دوستان و اطرافیان خود ارتباط برقرار کنند (هولنبائوق^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). افزون بر این کارکردهای مثبت و بهنجار فضای مجازی، این امکانات می‌تواند زمینه‌ساز بروز برخی از مشکلات از جمله اعتیاد به آن باشد (بیلوکس^۶ و همکاران، ۲۰۲۰). یکی از متغیرهایی که نقش مهمی در اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی^۷ مبتنی بر موبایل افراد دارد، ویژگی‌های شخصیتی است (سپسانی و تسلیوس^۸؛ ۲۰۱۹؛ دی‌پاسکوآله^۹ و همکاران، ۲۰۱۹؛ دی‌آگاتا و کوانتس^{۱۰}؛ ۲۰۲۰).

شیوع ویروس کرونا (کووید-۱۹)، فاصله‌گیری اجتماعی و قرنطینه خانگی، اثرات مختلفی بر جنبه‌های روانی و اجتماعی افراد جامعه، به ویژه دانش‌آموزان گذاشت. افرادی که بیشتر به دنبال اخبار و اطلاعات ویروس کرونا در سطح اینترنت‌اند، ممکن است حالات اضطرابی بیشتری را تجربه کنند. از سوی دیگر، با مجازی شدن آموزش در محیط‌های آموزشی، دانشجویان وابستگی بیشتری به شبکه‌های اجتماعی^{۱۱} نصب‌شده روی تلفنهای هوشمند پیدا کرده‌اند (موهان^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۱)؛ تلفنهای هوشمندی که تا حدودی جای رایانه‌های شخصی را نیز گرفته‌اند؛ زیرا صفحه نمایش بزرگ و قابل حمل بودن آن به کاربران اجازه می‌دهد در هر زمان و مکانی از آن استفاده کنند. با یک تلفن هوشمند می‌توان به علاوه بر تماس، به ارسال ایمیل، تماشا و به اشتراک‌گذاری عکس و فیلم و موسیقی، بازی‌های ویدئویی، پیگیری قرار ملاقاتها و اطلاعات تماس و گشت و گذار در اینترنت پرداخت و از برنامه‌های گفتگو و تماس صوتی استفاده کرد (رسولی، ۱۳۹۹). با همه این امکانات و مزایا، استفاده بی‌رویه و بدون مدیریت زمانی از آن می‌تواند فرد استفاده کننده را دچار اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی سازد. (سولیوان^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۱)

1. Chebbi
2. Mobile based on Social Networks
3. Facebook, Twitter, Telegram, Instagram
4. Franchi, Poggi & Tomaiuolo
5. Hollenbaugh
6. Billieux
7. social networking sites addiction
8. Sapsani & Tselios
9. De Pasquale
10. D'Agata & Kwantes
11. virtual social networks
12. Mohan
13. Sullivan

غزاله محمدحسینی و جعفر محرمی ♦ 637

بدتنظیمی هیجانی به عنوان روش ناسازگارانه پاسخ به هیجانات تعریف شده و شامل پاسخهای فاقد پذیرش، دشواری در کنترل رفتارها در بستر پریشانی هیجانی و نقص در استفاده عملکردی از هیجانات به عنوان اطلاعات است (گراتز و رومر، ۲۰۰۴). بر اساس نتایج یک پژوهش، بین بدتنظیمی هیجانی، افسردگی و حمایت اجتماعی ادراک شده با اعتیاد به تلفن همراه رابطه وجود دارد؛ به این صورت که افسردگی و حمایت اجتماعی ادراک شده در رابطه بین بدتنظیمی هیجانی با اعتیاد به تلفن همراه نقش میانجی دارد. (فو^۲ و همکاران، ۲۰۲۰)

شبکه اجتماعی مجازی یک برنامه کاربردی برخط است که با استفاده از یک موتور جستجوگر و افزودن امکاناتی مانند گفتگو، پست الکترونیکی، انتقال متن، صدا، تصویر و ویدئو، به کاربران خود امکان ساخت پروفایل، فهرستی از مخاطبان، حلقه دوست‌یابی برای برقراری ارتباط در قالب شبکه‌ای از روابط فردی و گروهی یا اشتراک‌گذاری علاقه‌مندی‌ها، افکار و فعالیت‌های خود را می‌دهد. در واقع آنها ساختارهای اجتماعی برای ایجاد، گسترش و تقویت تعاملات اجتماعی در فضای مجازی اند (خجیر و خانیکی، ۱۳۹۸). استفاده مفرط از شبکه‌های اجتماعی تلفن همراه همچون تلگرام، اینستاگرام و غیره، در حالی رشد فزاینده‌ای یافته که اثرات اجتماعی استفاده طولانی‌مدت از آنها نادیده گرفته شده است. استفاده از شبکه‌های اجتماعی تلفن همراه در ایران به سرعت تبدیل به نوعی اعتیاد میان بسیاری از نوجوانان و جوانان شده و برخی از آسیب‌های اجتماعی را تشدید کرده است (فرقانی و مهاجری، ۱۳۹۷). اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به عنوان نوعی اختلال رفتاری در نوجوانان، می‌تواند سلامت جسمانی آنان را در معرض خطر قرار دهد و کیفیت خواب آنان را دچار آسیب سازد. (شیموگا^۳ و همکاران، ۲۰۱۹)

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی با فراهم کردن زمینه‌های تنها شدن فرد، در درازمدت وی را دچار افسردگی کرده (المامون و گریفیس، ۲۰۱۹)، سلامت روانی فرد را کاهش می‌دهد (اسکوت و وودز، ۲۰۱۹) و باعث می‌شود فرد کیفیت زندگی مطلوبی نداشته باشد (وینلی و بوگلاس، ۲۰۱۹). همچنین سهولت ارتباط‌های مجازی، افراد را وادار می‌کند تا زمان بیشتری را در تنهایی بگذارند، به صورت برخط با غریبه‌ها صحبت کنند و ارتباط سطحی برقرار سازند که این کار باعث از دست دادن تعاملات با اطرافیان و نزدیکان فرد می‌شود (مرادی و همکاران، ۱۳۹۸). این ضعف در مهارت‌های اجتماعی افراد وابسته به شبکه‌های اجتماعی مجازی، موجب بالا رفتن سطح اضطراب اجتماعی در آنان می‌شود که می‌توان از آن به عنوان یکی از پیامدهای منفی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نام برد. (هونگ^۵ و همکاران، ۲۰۱۹)

1. Gratz & Roemer
2. Fu
3. Shimoga
4. Wheatley & Buglass
5. Hong

638 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

زاکرم‌ن-کلمن (۲۰۰۲) تصمیم گرفتند تا با راه حل پنج‌عاملی که ارائه‌دهنده جزئیات بیشتری بود، مطالعاتشان را دنبال کنند. در این میان، برای قابل تشخیص بودن الگوی اخیر از الگوی پنج‌عاملی کاستا و مک‌کری، نام آن را «الگوی پنج‌عاملی جایگزین» نامیدند (الوجا^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). این پنج‌عامل، شامل «اضطراب-روان‌رنجورخویی»^۲؛ توصیف‌کننده تجربه احساسات غمگینی، ترس، اضطراب، عزت نفس پایین و تردید و دودلی؛ «هیجانی‌خواهی تکانشی»^۳؛ توصیف‌کننده فقدان طرح و برنامه و تمایل به انجام عمل از روی احساس آبی و بدون فکر قبلی؛ «فعالیت»^۴؛ فعالیت کاری و فعالیت عمومی؛ «مردم‌آمیزی»^۵؛ توصیف‌کننده تمایل به انجام فعالیت‌های اجتماعی و در کنار دیگران بودن و «پرخاشگری-فعالیت»^۶؛ توصیف‌کننده رفتارهای ضد اجتماعی و جسورانه؛ بعد فعالیت توصیف‌کننده نیاز به فعال بودن و انجام کارهای سخت و دشوار دارند (لامی و همکاران، ۱۳۹۳). در نظریه پنج‌عاملی شخصیتی کاستا و مک‌کری چون ابعاد شخصیتی ریشه زیستی دارند، لذا فرض شده است که ویژگی‌ها و صفات شخصیت از ساختار و رشد جهانی برخوردارند. با این حال، در تحقیقات همبستگی‌های زیست‌شناسانه صفات شخصیت، از دیگر صفات شخصیتی همچون «هیجان‌خواهی تکانشی» نیز نام برده‌اند که در مدل پنج‌عاملی شخصیت کاستا و مک‌کری به آن اشاره نشده است. (یوندا^۷ و همکاران، ۲۰۱۹)

در کل، ویژگی‌های شخصیتی و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) می‌توانند با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در ارتباط باشند؛ اما پژوهشی که روابط شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاکرم‌ن-کلمن را به عنوان یک مدل شخصیتی جدید و همچنین عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) را با همدیگر در قالب یک پژوهش منسجم و واحد بررسی کرده باشد، وجود ندارد؛ لذا در راستای پاسخگویی به این خلأ تحقیقاتی، سؤال پژوهش حاضر این خواهد بود که به چه میزان اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاکرم‌ن-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) قابل پیش‌بینی است.

ب) روش پژوهش

تحقیق حاضر، کمی و از نوع همبستگی بود. روش همبستگی، یک طرح تحقیق غیر آزمایشی است که در آن، رابطه میان متغیرها بر اساس هدف تحقیق تحلیل می‌شود (سرمد و همکاران، ۱۳۹۸). جامعه آماری این

1. Aluja
2. Neuroticism-Anxiety
3. Impulsive Sensation Seeking
4. Activity
5. Sociability
6. Aggression Hostility
7. Yoneda

639 ◊ غزاله محمدحسینی و جعفر محرمی

پژوهش، کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۴۰۰ به تعداد ۳۲۰۰۰ بر اساس گزارش روابط عمومی دانشگاه بودند. حجم نمونه متناسب با تعداد جامعه آماری، بر اساس فرمول کوکران و با احتساب خطای پنج درصد، ۳۸۵ نفر برآورد شد.

$$n = \frac{\frac{Z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{Z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

با توجه به اینکه زمان اجرای میدان پژوهش در دوران شیوع کرونا ویروس (کووید-۱۹) بود امکان اجرای مداخله- کاغذی پرسشنامه‌ها وجود نداشت؛ لذا برای انجام کار، از روش برخط از طریق گوگل فرم اقدام شد. به این صورت که مقیاسها به صورت برخط طراحی و لینک آن در صفحات شبکه‌های اجتماعی مجازی (اینستاگرام، واتساپ و تلگرام) و گروه‌های دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال قرار داده شد تا دانشجویانی که مایل به شرکت در پژوهش بودند به سؤالات پاسخ دهند و پاسخهای خود را برای پژوهشگر ارسال کنند. بنابر این، روش نمونه‌گیری در این پژوهش، در دسترس^۱ بود. داده‌های پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های اعتیاد شبکه‌های اجتماعی مجازی خواجه احمدی و همکاران (۱۳۹۵)، شخصیت عاملی زاگرم-کلمن (۲۰۰۲)، مقیاس کمال‌گرایی چندبعدی هویت و فلت (۱۹۹۱) و مقیاس دشوای در تنظیم هیجان گراتز و رومر (۲۰۰۴) جمع‌آوری شده است. در ابتدای پرسشنامه، اصول اخلاقی پژوهش نوشته شد و طی آن شرکت آزادانه و داوطلبانه و محرمانه ماندن پاسخها شرح داده شد. بعد از گردآوری داده‌های حاصل از پرسشنامه‌ها، پاسخهای افراد نمونه با روشهای آماری مناسب تحلیل شد.

ج) یافته‌های پژوهش

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، در سطح توصیفی و استنباطی عمل شد. در سطح توصیفی برای سنجش متغیرهای پژوهش، از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. مفروضه‌های تحقیق شامل آزمون کلموگروف اسمیرنوف^۲ برای نرمال بودن توزیع نمرات، آزمون دوربین واتسون برای آزمون استقلال خطاها، آزمون ضریب تحمل^۳ و تورم واریانس^۴ برای بررسی عدم همخطی چندگانه^۵ بود. در سطح استنباطی برای بررسی روابط بین متغیرها، از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره با استفاده از نرم‌افزار اس.پی.اس. نسخه ۲۴ استفاده شد. در ادامه به تجزیه و تحلیل سؤالیهای این تحقیق پرداخته می‌شود.

1. convenience sampling
2. Kolmogorov Smirnov
3. Tolerance
4. Variance Inflation Factor (VIF)
5. Multicollinearity

640 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

سؤال اصلی: آیا اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) پیش‌بینی می‌شود؟

جدول ۱: خلاصه مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی و عوامل فراتشخیصی

شاخص	مقدار به دست آمده
همبستگی چندگانه (MR)	۰/۷۵۸
مجذور R (ضریب تعیین)	۰/۵۷۴
مجذور R تعدیل شده	۰/۵۶۳
آماره اف (F)	۲۵۹/۲۹۱
سطح معناداری اف (F)	۰/۰۰۱

با توجه جدول ۱، نتایج نشان داد که ضریب همبستگی چندگانه بین شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، برابر ۰/۷۵۸ است که بر این اساس، ۵۷/۴ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) تبیین می‌شود. همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان داد که مقدار اف. به دست آمده برابر ۲۵۹/۲۹۱ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵، معنادار و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۲، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) آمده است.

جدول ۲: ضرایب رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی و عوامل فراتشخیصی

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب غیر استاندارد		ضرایب استاندارد		تی	سطح معناداری
	B	خطای استاندارد	ضریب بتا (β)	ضریب بتا (β)		
ثابت (Constant)	۳/۴۵۸	۰/۳۶۵			۹/۴۷۳	۰/۰۰۱
اضطراب-روان‌رنجورخویی	۰/۰۸۰	۰/۰۴۹	۰/۱۰۴		۲/۰۰۳	۰/۰۰۹
هیجانی‌طلبی تکانشی	۰/۶۲۰	۰/۰۴۳	۰/۳۷۷		۱۴/۴۰۸	۰/۰۰۱
مردم‌آمیزی	-۰/۳۹۴	۰/۰۶۴	-۰/۲۹۴		-۶/۱۷۳	۰/۰۰۱
فعالیت	-۰/۲۰۳	۰/۰۵۵	-۰/۳۸۷		-۳/۶۸۲	۰/۰۰۱
پرخاشگری/خصومت	۰/۲۷۱	۰/۰۳۵	۰/۴۴۰		۷/۶۴۲	۰/۰۰۱
کمال‌گرایی خودمحور	۰/۰۷۶	۰/۰۰۷	۰/۵۶۴		۱۱/۴۲۱	۰/۰۰۱
کمال‌گرایی دیگرمحور	۰/۰۸۳	۰/۰۰۵	۰/۳۱۸		۵/۴۹۰	۰/۰۰۵
کمال‌گرایی جامعه‌محور	۰/۰۲۰	۰/۰۱۴	۰/۳۴۷		۴/۴۷۴	۰/۰۰۴
نمره کل بدتنظیمی هیجانی	۰/۱۰۹	۰/۰۰۵	۰/۳۷۱		۳/۹۷۳	۰/۰۰۹

غزاله محمدحسینی و جعفر محرمی ♦ 641

جدول ۲، نتایج ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، اضطراب-روان‌رنجورخویی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/104$)، هیجانی‌طلبی تکانشی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/377$)، مردم‌آمیزی ($P < 0/05$ و $\beta = -0/294$)، فعالیت ($P < 0/05$ و $\beta = -0/387$)، پرخاشگری/خصوصیت ($P < 0/05$ و $\beta = 0/440$)، کمال‌گرایی خودمحور ($P < 0/05$ و $\beta = 0/564$)، کمال‌گرایی دیگرمحور ($P < 0/05$ و $\beta = 0/318$)، کمال‌گرایی جامعه‌محور ($P < 0/05$ و $\beta = 0/347$) و بدتنظیمی هیجانی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/371$)، می‌توانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. قوی‌ترین متغیر پیش‌بین، کمال‌گرایی خودمحور با ضریب بتا ۰/۵۶۴ بود. لذا سؤال اصلی مبنی بر اینکه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) پیش‌بینی می‌شود، تأیید شد.

سؤال فرعی اول: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن پیش‌بینی می‌شود.

جدول ۳: خلاصه مدل رگرسیون اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی و عوامل فراتشخیصی

مقدار به دست آمده	شاخص
۰/۶۷۱	همبستگی چندگانه (MR)
۰/۴۵۰	مجذور R (ضریب تعیین)
۰/۴۴۶	مجذور R تعدیل شده
۱۲۲/۸۳۸	آماره اف (F)
۰/۰۰۱	سطح معناداری اف (F)

با توجه جدول ۳، نتایج نشان داد که ضریب همبستگی چندگانه بین شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی برابر ۰/۶۷۱ است که بر این اساس، ۴۵ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن تبیین می‌شود. همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان داد که مقدار اف. به دست آمده برابر ۱۲۲/۸۳۸ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنادار و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۴، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج عاملی جایگزین زاگرم-کلمن آمده است.

642 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

جدول ۴: ضرایب رگرسیون اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی و عوامل فراتشخیصی

سطح معناداری	تی	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		متغیرهای پیش‌بین
		ضریب بتا (β)	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۸/۷۸۳		۰/۴۵۰	۳/۹۵۲	ثابت (Constant)
۰/۰۰۱	۴/۱۹۳	۰/۱۱۶	۰/۰۶۰	۰/۲۵۰	اضطراب-روان‌رنجورخویی
۰/۰۰۱	۱۳/۸۸۵	۰/۴۳۴	۰/۰۵۱	۰/۷۱۵	هیجانی‌طلبی تکانشی
۰/۰۰۵	-۵/۳۶۰	-۰/۳۸۹	۰/۰۸۸	-۰/۱۲۰	مردم‌آمیزی
۰/۰۰۴	-۴/۶۲۹	-۰/۳۱۷	۰/۰۷۸	-۰/۱۲۷	فعالیت
۰/۰۰۱	۱۲/۲۱۷	۰/۵۱۶	۰/۰۴۸	۰/۵۸۳	پرخاشگری/خصومت

جدول ۴، نتایج ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، اضطراب-روان‌رنجورخویی ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۱۱۶$)، هیجانی‌طلبی تکانشی ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۴۳۴$)، مردم‌آمیزی ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = -۰/۳۸۹$)، فعالیت ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = -۰/۳۱۷$) و پرخاشگری/خصومت ($P < ۰/۰۵$ و $\beta = ۰/۵۱۶$)، می‌توانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. قوی‌ترین متغیر پیش‌بین، پرخاشگری/خصومت با ضریب بتا ۰/۵۱۶ بود. لذا سؤال فرعی اول مبنی بر اینکه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن پیش‌بینی می‌شود، تأیید شد.

سؤال فرعی دوم: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی پیش‌بینی می‌شود.

جدول ۵: خلاصه مدل رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی

مقدار به دست آمده	شاخص
۰/۷۸۸	همبستگی چندگانه (MR)
۰/۶۲۰	مجذور R (ضریب تعیین)
۰/۷۸۷	مجذور R تعدیل شده
۲۷۳/۰۱۲	آماره اف (F)
۰/۰۰۱	سطح معناداری اف (F)

با توجه جدول ۵، نتایج نشان داد که ضریب همبستگی چندگانه بین کمال‌گرایی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی برابر ۰/۷۸۸ است که بر این اساس، ۶۲ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی تبیین می‌شود. همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان داد که مقدار اف. به دست آمده برابر ۲۷۳/۰۱۲ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنادار و نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۶، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی آمده است.

جدول ۶: ضرایب رگرسیون چندمتغیرهٔ اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی

سطح معناداری	تی	ضرایب غیر استاندارد		متغیرهای پیش‌بین
		ضرایب استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۲۶/۳۶۰		۰/۲۰۶	ثابت (Constant)
۰/۰۰۱	۹/۶۲۶	۰/۶۴۱	۰/۰۰۹	کمال‌گرایی خودمحور
۰/۰۰۱	۳/۶۷۳	۰/۴۹۳	۰/۰۰۸	کمال‌گرایی دیگرمحور
۰/۰۰۴	۴/۶۲۹	۰/۳۷۹	۰/۰۲۱	کمال‌گرایی جامعه‌محور

جدول ۶، نتایج ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیرهٔ اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی را نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، کمال‌گرایی خودمحور ($P < ۰/۰۵$) و کمال‌گرایی دیگرمحور ($\beta = ۰/۶۴۱$ ، $P < ۰/۰۵$) و کمال‌گرایی جامعه‌محور ($\beta = ۰/۴۹۳$ و $P < ۰/۰۵$) می‌توانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. قوی‌ترین متغیر پیش‌بین، کمال‌گرایی خودمحور با ضریب بتا $۰/۶۴۱$ بود. لذا سؤال فرعی دوم مبنی بر اینکه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی پیش‌بینی می‌شود، تأیید شد.

سؤال فرعی سوم: اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی پیش‌بینی می‌شود.

جدول ۷: خلاصهٔ مدل رگرسیون چندمتغیرهٔ اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی

مقدار به دست آمده	شاخص
۰/۶۰۲	همبستگی چندگانه (MR)
۰/۳۶۲	مجذور R (ضریب تعیین)
۰/۳۵۱	مجذور R تعدیل شده
۱۷۵/۴۵۰	آمارهٔ اف (F)
۰/۰۰۱	سطح معناداری اف (F)

با توجه جدول ۷، نتایج نشان داد که ضریب همبستگی چندگانه بین بدتنظیمی هیجانی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی برابر $۰/۶۰۲$ است که بر این اساس، $۳۶/۲$ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی تبیین می‌شود. همچنین نتایج تحلیل واریانس نشان داد که مقدار اف. به دست آمده برابر $۱۷۵/۴۵۰$ است که در سطح آلفای کوچک‌تر از $۰/۰۵$ معنادار و نشان‌دهندهٔ مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه شده است. در جدول ۸، ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیرهٔ اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی آمده است.

644 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

جدول ۸: ضرایب رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی

سطح معناداری	تی	ضرایب غیر استاندارد		متغیرهای پیش‌بین
		ضرایب استاندارد	B	
۰/۰۰۱	۹/۲۷۵		۰/۲۹۰	ثابت (Constant)
۰/۰۰۱	۶/۷۴۹	۰/۲۷۶	۰/۰۲۴	عدم پذیرش پاسخهای هیجانی
۰/۰۰۱	۵/۴۳۵	۰/۲۴۸	۰/۰۳۳	دشواری در به کارگیری رفتارهای هدفمند
۰/۰۰۲	۵/۱۳۶	۰/۲۰۵	۰/۰۳۳	دشواری کنترل تکانه
۰/۰۰۱	۶/۱۶۰	۰/۲۱۰	۰/۰۳۴	فقدان آگاهی هیجانی
۰/۰۰۱	۱۵/۸۷۲	۰/۶۱۶	۰/۰۱۷	دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی
۰/۰۰۱	۵/۰۸۹	۰/۱۶۸	۰/۰۱۶	فقدان شفافیت هیجانی

جدول ۸، نتایج ضرایب استاندارد و غیر استاندارد رگرسیون چندمتغیره اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را بر اساس بدتنظیمی هیجانی نشان می‌دهد. بر اساس نتایج، عدم پذیرش پاسخهای هیجانی ($P < 0/05$) و $\beta = 0/276$ ، دشواری در به کارگیری رفتارهای هدفمند ($P < 0/05$ و $\beta = 0/248$)، دشواری کنترل تکانه ($P < 0/05$ و $\beta = 0/205$)، فقدان آگاهی هیجانی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/210$)، دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/616$) و فقدان شفافیت هیجانی ($P < 0/05$ و $\beta = 0/168$) می‌توانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. قوی‌ترین متغیر پیش‌بین دسترسی محدود به راهبردهای تنظیم هیجانی با ضریب $\beta = 0/616$ بود. لذا سؤال فرعی سوم مبنی بر اینکه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی پیش‌بینی می‌شود، تأیید شد.

(د) بحث و نتیجه‌گیری

در این مقاله به پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین - کلمن و عوامل فراتشخیصی (کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی) پرداخته شد. نتایج نشان داد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین - کلمن قابل پیش‌بینی است. این نتیجه با یافته‌های ویسی و دلقندی (۱۳۹۸)، مرزی‌فر و جوادی (۱۳۹۸)، رافضی و شجاعی (۱۳۹۷)، یعقوبی و مردانی (۱۳۹۷)، بودین و همکاران (۲۰۲۱)، کاراناتسیو و همکاران (۲۰۲۰)، دی‌آگاتا و کاوانتس (۲۰۲۰)، ساپسانی و تسلیوس (۲۰۱۹)، دی‌پاسکوآله و همکاران (۲۰۱۹) و کورنسزای و همکاران (۲۰۱۹) همسویی دارد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت اضطراب - روان‌رنجورخویی، توصیف‌کننده تجربه احساسات غمگینی، ترس، اضطراب، عزت‌نفس پایین و تردید و دودلی است. افراد دارای اضطراب - روان‌رنجورخویی، شناختی غیر سازشی دارند که احتمال اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را در آنها افزایش می‌دهد. در واقع؛ تحریفهای

غزاله محمدحسینی و جعفر محرمی ♦ 645

شناختی درباره خود از ویژگی‌های افراد روان‌نژند است. از جمله تحریف‌های شناختی درباره خود شامل تردید به خود، خودشایستگی پایین و خودتأییدی ضعیف است و بدین جهت فرد سعی می‌کند با دسترسی به شبکه‌های اجتماعی پاسخهای مثبت‌تر و با تهدید کمتری از دیگران دریافت کند. افراد مضطرب و روان‌رنجور، اشخاص واکنشی‌اند که هیجانهای منفی بیشتری را نسبت به دیگران تجربه می‌کنند. این اشخاص به هرگونه محرکی واکنش نشان می‌دهند. در مجموع، تجربه عواطف منفی همچون: ترس و غم، دستپاچگی، عصبانیت، کم‌رویی، احساس گناه و نفرت، از ویژگی‌های آنهاست. آنها درجه انطباق ضعیف‌تری با دیگران دارند و از نظر عاطفی بی‌ثبات‌اند و علت استفاده آسیب‌زا از شبکه‌های اجتماعی در بسیاری از آنان برای سرکوب کردن اضطراب و تنشهای زندگی است. افراد مضطرب و روان‌رنجور به دلیل عدم توانایی درگیر شدن با چالشها و مشکلات به صورت کارآمد و فعال، گرایش و وابستگی بیشتری به شبکه‌های اجتماعی پیدا می‌کنند. از سوی دیگر، روان‌رنجورخویی شامل احساسهای منفی مانند عصبانیت، ناراحتی، دستپاچگی، باورهای نامعقول و غیر واقع‌بینانه، کنترل بسیار کم تکنانه‌ها در مقابل نیازها، احساس ناامنی، تنیدگی، اضطراب، افسردگی، خصومت و آسیب‌پذیری است.

مهارتهای ارتباطی و در جمع بودن، شامل درک پیام (توانایی درک پیامهای کلامی و غیر کلامی به صورت واضح)، نظم‌دهی به هیجانها (نظم دادن به هیجانها خود و ناظر به توان ابراز احساسات و کنترل آن و نیز کنار آمدن با عواطف دیگران)، گوش دادن (فرایند آموخته و پیچیده حس کردن، تفسیر، ارزیابی، ذخیره‌سازی و پاسخ‌دهی به پیامهای شفاهی)، بینش نسبت به فرایندهای روابط (توانایی درک چگونگی تأثیرگذاری در روابط اجتماعی و نیز توانایی فهم دیگران) و قاطعیت در روابط (ناظر به برخورداری از جسارت به حدی که فرد بتواند صرف نظر از واکنش عاطفی دیگران، سؤالات و ابهامات خود را بیان کند) می‌شود (شمشیرگران و همایی، ۱۳۹۷). در جمع بودن و مردم‌آمیزی و فعالیت، منجر می‌شود که برای پر کردن اوقات تنهایی خود در جمع حضور پیدا کنند و گرایش کمتری به حضور در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی داشته باشند؛ زیرا بزرگ‌ترین عامل برای روی آوردن به شبکه‌های اجتماعی مجازی، احساس تنهایی ناشی از نداشتن توانایی مردم‌آمیزی و فعالیت است (ویسی و دلقندی، ۱۳۹۸). وجود ویژگی شخصیتی پرخاشگری و خصومت نیز در افراد سبب می‌شود نتوانند ارتباط سالم و صمیمی و مسالمت‌آمیزی با دیگران داشته باشند و انزوای ناشی از آن، سبب روی آوردن به شبکه‌های اجتماعی می‌شود. در حقیقت؛ پرخاشگری/خصومت با کاهش ظرفیت و توان ارتباطی سبب می‌شود فرد، روابط در شبکه‌های اجتماعی را

-
1. Understanding Message
 2. Emotional Regulation
 3. Listening Skills
 4. Insight to the Communication
 5. Assertiveness

646 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

جایگزین آن کند و به طور افراطی از آن استفاده کند. با توجه به آنچه گفته شد، می‌توان این نتیجه را منطقی دانست که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی جایگزین زاگرمین-کلمن قابل پیش‌بینی است.

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی قابل پیش‌بینی است. این نتیجه با یافته‌های مهری‌نژاد و همکاران (۱۳۹۷)، تعویقی و سوری (۱۳۹۶) و پادوآ و همکاران (۲۰۱۸) همسویی دارد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که کمال‌گرایی، یک سری معیارها و استانداردهای آرمانی است که از طریق خود فرد، دیگران و جامعه به فرد تحمیل می‌شود و انگیزه فرد از این معیارها و استانداردهای آرمانی که برای خود اتخاذ و وضع می‌کند، این است که کامل و بی‌عیب و نقص باشد. لذا فرد کمال‌گرا باور دارد که افراد باید کامل باشند و بر اساس این باور، برای خود استانداردها و معیارهایی در حد غیر منطقی و غیر عقلانی در نظر می‌گیرد و آنها را بر خود تحمیل می‌کند. این دلایل می‌تواند توجیه‌کننده این نتیجه باشد که چرا کمال‌گرایی نقش مهمی در تبیین اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در افراد نمونه این پژوهش ایفا کرد. در حقیقت؛ افراد کمال‌گرا، استانداردهای بالا و دور از دسترس برای خود اتخاذ می‌کنند و تمایل دارند کارها و اعمالشان به نحو احسن صورت گیرد و از آنجا که چنین چیزی در واقعیت امکان ندارد، برای کاهش فشار ناشی از نرسیدن به استانداردهای وضع شده، خود را به طور افراطی با شبکه‌های اجتماعی سرگرم می‌کنند. از این رو، می‌توان این نتیجه را منطقی دانست که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس کمال‌گرایی قابل پیش‌بینی است.

همچنین اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی قابل پیش‌بینی است. این نتیجه با یافته‌های فو و همکاران (۲۰۲۰) و لیم و همکاران (۲۰۱۹) همسویی دارد. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت فردی که در تنظیم هیجانات خود دچار مشکل است، در پذیرش پاسخهای هیجانی، داشتن رفتار هدفمند، کنترل تکانه، وضوح هیجانی، آگاهی هیجانی و دسترسی به راهبردهای تنظیم هیجان نیز مشکل دارد (گراتز و رومر، ۲۰۰۴). بنابر این، این افراد که در تنظیم هیجان دارای دشواری می‌باشند، در برقراری روابط دوستانه با دیگران ناتوان‌اند. در تنظیم هیجان، هیجانات نظارت، ارزیابی و اصلاح می‌شوند؛ این امر می‌تواند زمینه را برای اجتناب از رفتارهای افراطی و اعتیادگونه، مانند اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی فراهم آورد و در مقابل، تنظیم هیجانی سبب می‌شود فرد برای خود هدفگذاری و در راستای آن اهداف تلاش کند که این هدفمندی مانع از اعتیاد و سرگرمی افراطی با شبکه‌های اجتماعی می‌شود. فرد دارای بدتنظیمی هیجانی، در خودنظم‌دهی مشکل دارد و همین عامل باعث می‌شود نتواند بر خود نظارت داشته باشد؛ بنابر این، زمانی بیشتر از آنچه در ابتدا قصد داشته، صرف شبکه‌های اجتماعی می‌کند و قادر به ترک آن محیط‌ها نیست. بدتنظیمی هیجانی باعث ایجاد احساس اضطراب می‌شود و همین اضطراب به تدریج سبب می‌شود فرد برای فرار از اضطراب، خود را به طور افراطی با شبکه‌های اجتماعی مشغول کند (کاپآبدین، ۲۰۰۹). بدتنظیمی هیجانی، ناتوانی در

کنترل و تنظیم افکار، عواطف و احساسات در رابطه با شرایط پیش آمده است. فردی که بر شناخت و ذهن خود کنترل کمی داشته باشد (قدمپور و همکاران، ۱۳۹۷)، نمی‌تواند به طور برنامه‌ریزی شده از شبکه‌های اجتماعی استفاده کند و به شبکه‌های اجتماعی اعتیاد پیدا می‌کند. بر اساس آنچه گفته شد، منطقی به نظر می‌رسد که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس بدتنظیمی هیجانی قابل پیش‌بینی باشد.

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس متغیرهای دیگری همچون: الگوهای ارتباطی، سبک‌های مقابله‌ای، سلامت روان، شادکامی، خودکارآمدی، عزت نفس، افسردگی و استرس، کارکردهای اجرایی، مکان کنترل، خودپنداره، میزان استفاده از سازوکارهای دفاعی و دیگر متغیرها پرداخته شود.

با توجه به اینکه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی یک سازه پویا و تغییرپذیر است، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده به تأثیر سایر متغیرها مانند آموزش راهبردهای فراشناختی بر تغییر سطح اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به صورت آزمایشی پرداخته شود.

می‌توان پیشنهاد کرد که از ویژگی‌های شخصیتی به عنوان یک عامل مستعدکننده اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی در دانشگاهها و مراکز مشاوره دانشگاهها استفاده کنند. به این صورت که مشاوران تربیتی، اساتید و مسئولان می‌توانند با اجرای پرسشنامه‌های شخصیتی، دانشجویان مستعد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را شناسایی و با مداخله بهنگام از بروز مشکلات احتمالی آنان جلوگیری کنند.

در مجموع می‌توان دستاوردها و پیامدهای این پژوهش را در دو سطح نظری و عملی مطرح کرد. در سطح نظری، یافته‌های پژوهش می‌توانند با تبیین نقش شخصیت پنج عاملی جایگزین زاکرمن-کلمن، کمال‌گرایی و بدتنظیمی هیجانی به گسترش دانش، مفاهیم و مدل‌های موجود در زمینه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی کمک کنند. همچنین، نتایج پژوهش حاضر می‌تواند راهگشای پژوهش‌های جدیدتر به منظور گسترش دانش روان‌شناختی در زمینه عوامل مؤثر بر شکل‌گیری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی شود.

همچنین در سطح عملی، از یافته‌های این پژوهش می‌توان برای تدوین برنامه‌ها و مداخله‌های آموزشی درمانگری در مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی و مراکز مشاوره دانشجویی به منظور طراحی مداخلاتی مانند تقویت ویژگی‌های شخصیتی مثبت و کمک به از بین بردن ویژگی‌های شخصیتی منفی، درمان شناختی- رفتاری برای بهبود وضعیت کمال‌گرایی و تنظیم هیجان روی دانشجویان دارای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی استفاده کرد. مشاوران و روان‌شناسان می‌توانند از نتایج این پژوهش برای کمک به افراد دارای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی استفاده کنند.

منابع

- تعویقی، میترا و مصطفی سوری (۱۳۹۶). «مدل‌یابی اعتیاد به اینترنت بر پایه متغیرهای انزوای اجتماعی، کمال‌گرایی و راهبردهای مقابله‌ای: کاربرد تحلیل مسیر». *اولین همایش ملی روان‌شناسی و مشاوره خانواده*. استان البرز، کرج.
- خجیر، یوسف و هادی خانیکی (۱۳۹۸). «ظرفیتها و چالشهای شبکه‌های اجتماعی مجازی برای جامعه مدنی ایران». *مطالعات رسانه‌های نوین*، ش ۵ (۱۷): ۶۹-۳۵.
- رافضی، زهره و مریم شجاعی (۱۳۹۷). «رابطه ویژگی‌های شخصیتی با میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی: مدل پنج‌عاملی». *پژوهشهای کاربردی روان‌شناختی*، ش ۹ (۲): ۴۳-۳۱.
- سرمد، زهره؛ عباس بازرگان و الهه حجازی (۱۳۹۸). *روشهای تحقیق در علوم رفتاری*. تهران: آگاه.
- قدم‌پور، عزت‌الله؛ حسین مهرداد و حسنعلی جعفری (۱۳۹۰). «بررسی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و هوش فرهنگی کارکنان سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان لرستان». *روان‌شناسی تربیتی*، ش ۲ (۱): ۱۰۱-۸۱.
- لامعی، وحیده؛ سعیده لامعی، حسن یعقوبی و علی محمدزاده (۱۳۹۳). «بررسی ساختار عاملی، روایی و پایایی پرسشنامه شخصیت زاکرمن-کلمن». *تحقیقات علوم رفتاری*، ش ۱۲ (۱): ۸۱-۶۷.
- مرزی‌فر، عطیه و محمدجعفر جوادی (۱۳۹۸). «نقش ممیزی سبکهای دل‌بستگی، ناگویی هیجانی و ویژگی‌های شخصیتی در تشخیص دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت: تحلیل تابع تشخیصی». *پیشرفتهای نوین در علوم رفتاری*، ش ۴ (۳۶): ۸۱-۵۴.
- مهری‌نژاد، سید ابوالقاسم؛ نسترن صدری و لیلی رمضان ساعتچی (۱۳۹۷). «بررسی رابطه مهارت‌های اجتماعی و کمال‌گرایی با وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی». *اولین کنگره ملی پیشگیری از آسیبهای اجتماعی*.
- ویسی، سعید و علیرضا دل‌قندی (۱۳۹۸). «نقش ممیزی ویژگی‌های شخصیتی در تشخیص دانش‌آموزان دارای اعتیاد به اینترنت (آزمون سه مدل شخصیتی کاستا-مک‌کری، هگزاکو و جایگزین زاکرمن کلمن)». *پیشرفتهای نوین در علوم رفتاری*، ش ۴ (۳۸): ۳-۱.
- یعقوبی، حسن و لطیفه سادات مردانی (۱۳۹۷). «نقش واسطه‌ای احساس تنهایی در رابطه بین ابعاد نابهنجار شخصیت با اعتیاد به اینترنت در کاربران شبکه‌های اجتماعی». *پژوهش سلامت*، ش ۳ (۳): ۱۸۶-۱۷۷.

- Aluja, A.; J. Rossier, B. Oumar, L.F. García, T. Bellaj, F. Ostendorf & D. Čekrljija (2020). **“Multicultural Validation of the Zuckerman–Kuhlman–Aluja Personality Questionnaire Shortened Form (ZKA-PQ/SF) Across 18 Countries”**. *Assessment*, 27(4): 728-748.
- Billieux, J.; M.N. Potenza, P. Maurage, D. Brevers, M. Brand & D.L. King (2020). **“Cognitive factors associated with gaming disorder”**. In: *Cognition and Addiction* (P. 221-230). Academic Press.
- Chebbi, P.; K.S. Koong, L. Liu & R. Rottman (2020). **“Some observations on internet addiction disorder research”**. *Journal of Information Systems Education*, 11(3): 3.
- D’Agata, M.T. & P.J. Kwantes (2020). **“Personality Factors Predicting Disinhibited and Risky Online Behaviors”**. *Journal of Individual Differences*, 1(1): 1-10.
- De Pasquale, C.; F. Sciacca, D. Conti, C. Dinaro & S. Di Nuovo (2019). **“Personality and dissociative experiences in smartphone users”**. *Life Span and Disability*, 1(1): 129-146.
- Franchi, E.; A. Poggi & M. Tomaiuolo (2020). **“Social media for online collaboration in firms and organizations”**. In: *Information Diffusion Management and Knowledge Sharing: Breakthroughs in Research and Practice* (P. 473-489). IGI Global.
- Fu, L.; P. Wang, M. Zhao, X. Xie, Y. Chen, J. Nie & L. Lei (2020). **“Can emotion regulation difficulty lead to adolescent problematic smartphone use? A moderated mediation model of depression and perceived social support”**. *Children and Youth Services Review*, 108: 104660.
- Gratz, K.L. & L. Roemer (2004). **“Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the difficulties in emotion regulation scale”**. *Journal of psychopathology and behavioral assessment*, 26(1): 41-54.
- Hollenbaugh, E.E.; A.L. Ferris & D.J. Casey (2020). **“How Do Social Media Impact Interpersonal Communication Competence: A Uses and Gratifications Approach”**. In: *The Psychology and Dynamics Behind Social Media Interactions* (P. 137-163). IGI Global.

- Hong, W.; R.D. Liu, T.P. Oei, R. Zhen, S. Jiang & X. Sheng (2019). **“The mediating and moderating roles of social anxiety and relatedness need satisfaction on the relationship between shyness and problematic mobile phone use among adolescents”**. *Computers in Human Behavior*, 93: 301-308.
- Karanatsiou, D.; P. Sermpezis, J. Gruda, K. Kafetsios, I. Dimitriadis & A. Vakali (2020). **My tweets bring all the traits to the yard: Predicting personality and relational traits in online social networks**. arXiv preprint arXiv: 2009.10802.
- Koronczi, B.; G. Kökönyei, M.D. Griffiths & Z. Demetrovics (2019). **“The Relationship Between Personality Traits, Psychopathological Symptoms, and Problematic Internet Use: A Complex Mediation Model”**. *Journal of medical Internet research*, 21(4): e11837.
- Lim, M.S.M.; F.Y.L. Cheung, J.M. Kho & C.S. Tang (2019). **“Childhood adversity and behavioral addictions: the mediating role of emotion dysregulation and depression in an adult community sample”**. *Addiction Research & Theory*, 1-8.
- Mohan, A.; P. Sen, C. Shah, E. Jain & s. Jain (2021). **“Prevalence and risk factor assessment of digital eye strain among children using online e-learning during the COVID-19 pandemic: Digital eye strain among kids (DESK study-1)”**. *Indian Journal of Ophthalmology*, 69(1): 140-152.
- Sapsani, G. & N. Tselios (2019). **“Facebook Use, Personality Characteristics and Academic Performance: A Case Study”**. *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies (IJWLTT)*, 14(2): 1-14.
- Uddin, M.A.; M. Mahmood, A. Ostrovskiy & H.J. Hwang (2021). **“Can Social Networks Improve User Subjective Wellbeing: Role of Passion and Personality Traits”**. *Journal of Global Information Management (JGIM)*, 29(4): 53-77.
- Wheatley, D. & S.L. Buglass (2019). **“Social network engagement and subjective well-being: a life-course perspective”**. *The British journal of sociology*.
- Yoneda, T.; M.E. Ames & B.J. Leadbeater (2019). **“Is there a positive side to sensation seeking? Trajectories of sensation**

seeking and impulsivity may have unique outcomes in young adulthood". *Journal of adolescence*, 73: 42-52.

- Gadam pour , ezzatollah; Hossein Mehrdad and Hassan Ali Jafari (2012). "Study of the relationship between personality traits and cultural intelligence of the staff of the Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism Organization of Lorestan Province". *Educational Psychology*, Vol 2 (1): 81-101.
- Khojir, Yousef and Hadi Khaniki (2020). "Capacities and Challenges of Virtual Social Networks for Iranian Civil Society". *New Media Studies*, Vol. 5 (17): 35-69
- Lamei, vahideh ; lamei, Saeedeh , Hassan Yaghoubi and Ali Mohammadzadeh (2015). "Study of factor structure, validity and reliability of Zuckerman- Kuhlman questionnaire". *Behavioral Science Research*, Vol 12 (1): 67-81.
- Marzifar, Atieh and Mohammad Jafar Javadi (2020). "The role of auditing attachment styles, emotional malaise, and personality traits in identifying Internet-addicted students; "Diagnostic function analysis." *New Advances in Behavioral Sciences*, Vol 4 (36): 54-81.
- Mehrienejad, Seyed Abolghasem; Nastaran Sadri and Lily Ramzan Saatchi (2019). "Investigating the Relationship between Social Skills and Perfectionism and Dependence on Virtual Social Networks". *First National Congress for the Prevention of Social Injuries*.
- Rafidi, zohreh and Maryam Shojaei (2019). "The Relationship between Personality Traits and the Use of Virtual Social Networks: A Five-Factor Model". *Applied Psychological Research*, Vol. 9 (2): 31-43.
- Sarmad, zohreh and Abbas Bazargan and Elahe Hejazi (2020). *Research Methods in Behavioral Sciences*. Tehran: Agah.
- Tawighi, Mitra and Mostafa Souri (2017). "Modeling Internet Addiction Based on Social Isolation, Perfectionism, and Coping Strategies: The Application of Path Analysis." *First National Conference on Family Psychology and Counseling*. Alborz Province, Karaj.
- Weysi, Saeed and Alireza Delghandi (2020). " The discrimination role personality traits in discrimination of students with internet addiction (test of three personality models of Costa & McCrea,

652 ♦ پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس شخصیت پنج‌عاملی ...

HEXACO and alternative Zuckerman-Kuhlman) " New Advances in Behavioral Sciences, Vol 4 (38): 3-1.

- Yaghoubi, Hassan and Latifa Sadat Mardani (2019). "**The mediating role of loneliness in the relationship between abnormal personality dimensions and Internet addiction in social network users.**" Health Research, Vol 3 (3): 177-186.

